

ШЫҢ

СОВЕТ ЗВЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

№ 98 (4068) | 1958 ч. май 18, воскресенье | Өртээ 20 коп.

Нүш-ажылдың бүдүрүчүлүүн соксаал чокка бедидер

Күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн ажилдарына таарымчалык байдал бедидер, продукциянын шынарын өкчөдөрү бошотуу оңот-үзөңин чыгедери бүдүрүчүлүүн түзүт чөдөрлөүлүк механизациянын боттан-дырбаанында, күш-ажылдык сагыла-ла чурумун кошпак тургусканында, иштин куралынын база арталары чедир ажыллаанында болуу турар.

«Тыва туду» трезиниң кайы-даа тудут участогу бедик бүдүрүчү-дүт техника-биле хандырган турбучу, күш-ажылдың бүдүрүчү-чүлүү чамдык участооларда ам-даа дыка чавыс болуп турарынын чымдаганын тудуучуларын күш-ажылдык четпес организастан, тех-никаны бүтүн ажылгавай, тудуу материалдары-биле участоолары үзүткөндөй хандырып кел-ген биле тайдырарына керек. Ту-дуг материалдары үзүткөндөй бедир-иниң узурунда чамдык участооларда ажылчынар бүтүн хүнүн дүгү-зүндү ажыл чок турар таварыгал-лар ам-даа бар.

Күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн бедидерин, продукциянын шынарын өкчөдөрү бошотуу оңот-үзөңин чыгедери бүдүрүчүлүүн түзүт чөдөрлөүлүк механизациянын боттан-дырбаанында, күш-ажылдык сагыла-ла чурумун кошпак тургусканында, иштин куралынын база арталары чедир ажыллаанында болуу турар.

«Тыва туду» трезиниң кайы-даа тудут участогу бедик бүдүрүчү-дүт техника-биле хандырган турбучу, күш-ажылдың бүдүрүчү-чүлүү чамдык участооларда ам-даа дыка чавыс болуп турарынын чымдаганын тудуучуларын күш-ажылдык четпес организастан, тех-никаны бүтүн ажылгавай, тудуу материалдары-биле участоолары үзүткөндөй хандырып кел-ген биле тайдырарына керек. Ту-дуг материалдары үзүткөндөй бедир-иниң узурунда чамдык участооларда ажылчынар бүтүн хүнүн дүгү-зүндү ажыл чок турар таварыгал-лар ам-даа бар.

Күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн бедидерин, продукциянын шынарын өкчөдөрү бошотуу оңот-үзөңин чыгедери бүдүрүчүлүүн түзүт чөдөрлөүлүк механизациянын боттан-дырбаанында, күш-ажылдык сагыла-ла чурумун кошпак тургусканында, иштин куралынын база арталары чедир ажыллаанында болуу турар.

«Тыва туду» трезиниң кайы-даа тудут участогу бедик бүдүрүчү-дүт техника-биле хандырган турбучу, күш-ажылдың бүдүрүчү-чүлүү чамдык участооларда ам-даа дыка чавыс болуп турарынын чымдаганын тудуучуларын күш-ажылдык четпес организастан, тех-никаны бүтүн ажылгавай, тудуу материалдары-биле участоолары үзүткөндөй хандырып кел-ген биле тайдырарына керек. Ту-дуг материалдары үзүткөндөй бедир-иниң узурунда чамдык участооларда ажылчынар бүтүн хүнүн дүгү-зүндү ажыл чок турар таварыгал-лар ам-даа бар.

Күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн бедидерин, продукциянын шынарын өкчөдөрү бошотуу оңот-үзөңин чыгедери бүдүрүчүлүүн түзүт чөдөрлөүлүк механизациянын боттан-дырбаанында, күш-ажылдык сагыла-ла чурумун кошпак тургусканында, иштин куралынын база арталары чедир ажыллаанында болуу турар.

«Тыва туду» трезиниң кайы-даа тудут участогу бедик бүдүрүчү-дүт техника-биле хандырган турбучу, күш-ажылдың бүдүрүчү-чүлүү чамдык участооларда ам-даа дыка чавыс болуп турарынын чымдаганын тудуучуларын күш-ажылдык четпес организастан, тех-никаны бүтүн ажылгавай, тудуу материалдары-биле участоолары үзүткөндөй хандырып кел-ген биле тайдырарына керек. Ту-дуг материалдары үзүткөндөй бедир-иниң узурунда чамдык участооларда ажылчынар бүтүн хүнүн дүгү-зүндү ажыл чок турар таварыгал-лар ам-даа бар.

Күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн бедидерин, продукциянын шынарын өкчөдөрү бошотуу оңот-үзөңин чыгедери бүдүрүчүлүүн түзүт чөдөрлөүлүк механизациянын боттан-дырбаанында, күш-ажылдык сагыла-ла чурумун кошпак тургусканында, иштин куралынын база арталары чедир ажыллаанында болуу турар.

«Тыва туду» трезиниң кайы-даа тудут участогу бедик бүдүрүчү-дүт техника-биле хандырган турбучу, күш-ажылдың бүдүрүчү-чүлүү чамдык участооларда ам-даа дыка чавыс болуп турарынын чымдаганын тудуучуларын күш-ажылдык четпес организастан, тех-никаны бүтүн ажылгавай, тудуу материалдары-биле участоолары үзүткөндөй хандырып кел-ген биле тайдырарына керек. Ту-дуг материалдары үзүткөндөй бедир-иниң узурунда чамдык участооларда ажылчынар бүтүн хүнүн дүгү-зүндү ажыл чок турар таварыгал-лар ам-даа бар.

Черин үшкү кылмаал эдеринчизиниң шимчээшкенин дугайында

Май 17-нин эртениниң 6 шапка бедир үшкү кылмаал эдеринч Черин долганар 23 дээңинин кылган. Блавылтанган ме-дээлери Эзугар алыра, майын 16-да эдеринчин Черин бир дээңинин үзү—105,95 минута болган. Чер кырында дамы-лаар станцияларга эртем талазы-биле информациялар эдеринчиден кирип үргүчүлүшкөн турар. Черин үшкү кылмаал эдерин-чиин хайгаран шимчээлери тускай радиотехникти болгаш ра-диолокацияны керекселерден алыса, Совет Эвелелиниң дуран-на хайгарар чус амыр черлери кирип турар. Эдеринчинин 20 мегагерц частотага ажылдап турар радиомачымыкчы күчүлүг болгаш ылайыктык телерад даччыларын үргүлүчү да-мчып турар, ол чорук делегейин радиога сонуургалдык бүгү ки-жирини оң ужудушкуну хайгарар көөрүн боттандылар арганы берип турар. Черин кылмаал үшкү эдеринчинде тургускан эр-тем талазы-биле аппаратура таарымчалык ажылдап чоруп турар.

Агар бойдуз аяс турда, кылмаал үшкү эдеринчин болган ону а чедирген ракетаны хун ашканын соода соңу широган-нын 4 градустан 38 градуска бедир чер аразында болгаш хун үс-еринин мурунда муруну широганын 51 градустан 65 градуска че-дир черге азда карак-биле болгаш дураннар керекселерин ду-лаамчымы-биле көрүп болур турган. (СЭТА)

Каттышкан Араб Республиканың Президентизи Гамаль Абдель Насер Москвадан чорупкан

Баттышкан Араб Республиканың Президентизи Гамаль Абдель Насер СССР-нин Дээди Советиниң Президиумунуң болгаш СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң чалааны-биле СССР-ге найырадыг эзу-биле аалдан чораш, Май 16-да Москвадан төрөөн чүртүнчө чорупкан.

Оң-биле кады президентин үдөп чораш кижилер база чорупкан. Аалчылары эштер К. Е. Ворошилов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Мухометов, М. А. Суелов, Н. С. Хрущев болгаш оон-даа өскелер аэродромдан үдөп.

Президент Гамаль Абдель Насерниң СССР-ге чораны-биле холбаштыр Совет Социалистиг Республикаларнык Эвилелиниң чазаның болгаш Каттышкан Араб Республиканың чазаның аразына болган чугаалажышкыннарнык түңнелдериниң дугайында

КАДЫ КЫЛГАН МЕДЕГЛЕЛ

Совет Социалистиг Республикаларнык Эвилелиниң Дээди Советиниң Президиумунуң болгаш Совет Чазаның чазаның эзугар Каттышкан Араб Республиканың Президентизи Гамаль Абдель Насер Совет Эвилелинге тускай аян-чорук кылдып чораш.

Оң СССР-ге чоруп турганының үезинде ийи чазактар-нын удуртук ажылдакчыларының аразына кайы-кайымын-га бүзүрөжириниң болгаш найырадык байдалына найы-ралчы бедесалар болган. Ийи чурттага ийити сонуургал-дык айтыргалары, а ол ышкаш делегейин чамдык айты-рылганы болгаш амгы үе делегейиң хөй-инитиниң санал-оналының кичээлгеин хаара тудуп турар болууш-куннарны ол бедесаларга көргөн.

Ол бедесаларга совет таладан СССР-нин Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы К. Е. Ворошилов, СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущев, СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын Бирги ораалчымы А. И. Микоян, СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын Бирги ораалчымы Ф. Р. Козлов, СССР-нин Дээди Советиниң Президиумунуң кеңигүү А. И. Кириченко, СССР-нин Дээди Советиниң Националдар Советиниң даш-тыктык херектер талазы-биле Комиссиязының Даргазы Н. А. Мухометов, СССР-нин Даштыкты Херектер Министри А. А. Громыко киришкен.

Бедесаларга Каттышкан Араб Республиканың талазында Президент Гамаль Абдель Насерден алыса, Ораалчы Президенти Абдель Латиф Махмуд аль-Богдала, Ораалчы Президенти Акрам аль-Хауран, Чырымышыны Министри Камаль эд-Дин-Хуссейн, Даштыкты Херектер Министри доктор Махмуд Фази, Республиканың Президентизиниң херектери-нин талазы-биле Курган Министри Али Сабри, Каттышкан Араб Республиканың Сирия районуң муниципалитеттер болгаш жодалар Министри Ахмед Абдель Керим, Ийи ин-формация алынының Директору Элчин Салах Мохамед Наср, Каттышкан Араб Республиканың СССР-де Элчиси А. аль-Буни киришкен.

Бедесаларың түңнелдеринде ийи чазактар даразындагы түңнелдерин кылган.

Ийи чурттарың аразында сыйрак болгаш үргүлүч каа-барын турар харылааларың хөгжөңинге боттарының сет-кили ханганын ийи чазактар илергейден тур; даразында-гы принциптери удуртулга болдурган, ол харылаалары-ны улам ынай хөгжүдөрүчө болгаш быжыгалаарыңче олар чүткүр:

бүгү күрүңелерниң бот эргезин болгаш девискээр тала-зы-биле бүдүн турар чорун кайы-кайымы хүндүлөөр; кандыг-бир күрүңениң иштики херектерин кандыг-даа ар-га-биле холгаарылас;

узустар аразының айтыргаларын чүтө тайбың арталар-биле шиптирээр болгаш күшү ажылдарында азы кан-дыг-даа күрүңениң бот эргезинге азы хамаарышпас чо-руунга үдүр күш-биле кыжанырыдан ойталаар;

политиктиг азы экономиктиг ыяр-кымышынын ажылдар чорукту болдурбас, күрүңелер аразында, оларын-иң узустарының аразында харылааларга деп эргелип болур.

Боттарының ийитиле системаларында хамаарылга чо-ка күрүңелерин тайбың жожа-хөбөү турарынын принци-пийн ийи чазактар барымдалап турар, ол принцип болза күрүңелер аразында харылааларың хөгжүдөрүңе дол үн-дөш болуп турар болгаш узустар аразында тайбының эрге-ажыктарына таарымч турар деп санап турар.

Узустар аразында харылааларга улуг каражаны чедир-иниң турар «соок дайыны» совсадыры бүгү узустарының үезин эрге-ажыктарына таарым, оларын аразында найырачч болгаш чагай жожа-хөбөү харылааларың хөг-жүдөрүңе болгаш күрүңелериниң аразында харылааларга бүзүрөжир чорукту быжыгалаарыңга ийи бөөр деп олар санап турар.

Олар колониализмни оң бүгү-ле илерөөшкөңнөргө бол-гаш талааларыңга буруу шаап, бот баш миннип шиптир-леттеринге болгаш хамаарышпас чорукка узустарың эргезин дегип турар. Чамдык чурттарың өскө чурттар девискээрдеринге шериг баазаларының туруп турар-ын ийи чазактар буруу шаап турар. Ийиң баазалар узустар аразының тайбының улуг кыжанышык болуп турар болгаш оларынч туруп турары девискээрлерде күрүңе-лерин хамаарышпас чоруну үрөңи болур; ол баазаларын узуткаан турар ужураут.

Палестинаның арабтарың эргелериниң болгаш төрөөн черлериниң оларын үндүр оймак турарынын дугайында айтыргы ийи чазактар көргөн. Оон алыса, кижиниң эргелериниң ол үрөшкөңдөн болдунуп турар чүүлдериниң

Бо чымын агаар бойдустан бай-дал оңайга болганы-биле Таңды районуң колхозтары болгаш совхозтары чакы хову ажылдарын орай эгелээр. Шык базылар ийиртөөшкөңчө болгаш хөрүчү чамдыгыңче олар апрель 30-тен эгелеп киргенер. Тараа култур-ларынч чаштыргалам майын 2-де совхозтарга болгаш чамдык колхозтарга эгелөө. Ийичалажок механизаторларын болгаш тараа-жыларын найырадык күш-ажылды дораан-на үр-түңнелин бере берген. Майын үшкө чедир районуң колхозтарында болгаш совхозтарында 12.361 га черин шыгы базыртылган, 4418 га черинч хөрүчүн чымчаткан, 1990 га черин аңдар-ган турган.

«Межегей» совхозтук механизаторлары эретинг ажылдап, тараа култураларының чажылдамын май-нын бепте доосканнар. Ол ышкаш «Найыраал» болгаш Сталин аттыг колхозтар (даргалары эштер Михеев биле Рудин) чакы тартылган ор-ганизаствы эгелээр.

Майын 15-ке чедир районуң тараа култураларының чажылдамы 92,5 хуу четкен турган.

Чакы хову ажылдарының үезин-де муракчылар база көвүдөп тур-дар. Чижээ, «Революциянык чал-бымыж» колхозта тракторист Во-силь Мокеевич Везирикин бо-дуңуң агрегата-биле (чажычылар: Лопсан Тагбадан, Василий Сафро-нов, Иван Орнак, урезин дажыкчы Василий Суван-оол) «ДТ-54» тракторга үш жогулук селдалар-ны таарыштырып алган, 14 шак иштинде ажылдап, 102 га черинч таразын чаштырган. Ол агрегат

дугайында база ол районуң тайбынга болгаш айымы чок чо-рукка кыжанышыкың дугайында айтыргы олар көр-гөнөр. Палестинаның арабтарың дүртү эзугар эргеле-рин боттарыңдык бүрүн дегип турарын ийи чазактар ба-дыткап турар. Именге удуз колониалды агресияны бол-гаш Именниң иштики херектерин холгаарлар дээр ораал-дажышкыннарны ийи чазактар буруу шаап турар. Имен-ниң хамаарышпас чорун, бот эргезин болгаш девискээр талазы-биле бүдүн турар чорун ийи чазактар бүрүн дег-кип турар.

Алжир улуска удуз Францияны чорудуп турары ара-танзы дайыны база ол маадырлыг арат чуртка удуз фран-цуз чепектиг күштерин кымып турар кеминг үлдөгиле-рин ийи чазактар буруу шаап турар. Алжир-тузис кыж-гаарың районуңда чүс-чүс муң алжирлерин күш-биле үндүр оймак француз эрге-чатыргаларың үлдөгиле-ринге делегейиң хөй-инитиниң санал-оналының кичээл-геин олар угаандырып тур; француз эрге-чатыргаларын үлдөгиле-рин кижиниң эргезин үрөш, чурттакчылар-ның, оң иштинде херөөңнөргө болгаш уругларын чурттап черлерин чок кылды, бүдүн-бүдүн суурларын узуткаарыңга чедирген. Бот баш миннип шиптирлеттеринге болгаш хамаарышпас чорукка алжир узустуң эрге-иниң ийи чазактар бүрүн дегип турар. Алжир айтыргы маңаа үндөшлөш тайбың арталар-биле шиптирлеттеринге арат чүткүдүг кыйгырып турар, ыңчанган ол чорук ийи талааларың эрге-ажыктарына таарымч болур дээринге болур бүүрөдиг.

Индонезиянык иштики херектеринге чамдык даштык күрүңелерин чазактарың холгаарлашканын кылмып турар үлдөгиле-ри-биле холбаштыр ийи чазактар боттарының ханы сагыш човаашканын илергейден тур. Олар ол хол-гаарлашканы бүтүн-иити тайбынга болгаш айымы чок чорукка кыжанышыкың кылдыр база Каттышкан Нацпалар Организастваның Уставын үрөңи кылдыр көрүп турар; ыңдыг чорукту узуткаан турар ужураут болгаш Индо-незиянык хамаарышпас чоруну база бот эргезин хүндүлөө турар ужураут деп олар меделеп турар.

Каттышкан Нацпалар Организастваның ужур-дузанын-га база тайбының болгаш айымы чок чорукту дегкирчиниң херөөңчө болгаш узустар аразынын айтыргаларын тайбын шиптирлеп таарыштырынын үезинде оон ролунга ийи чазактар бүзүрөп турар. Ол организастваның бодунун сорулга-ларын эң-не ажыктыг кылдыр күөсеткен турар төлөөсө, ол организастваның бүгү-ле арталар-биле быжыгалаарыңга күө-ңөшкөңнөрин салза чогуур деп олар санап турар. Туруп турар таарымча чок байдалы чайладыр сорулга-биле бол-ган узустар аразында калы ажылдакчыларын база Ирак-кы Чөөн чүккө болгаш бүгү делегейде дүшкүрүлүп байла-ты кошкардынын эрге-ажыктарына таарымч Каттыш-кан Нацпалар Организастваның Кыдат Узус Республи-ка төлөөлөттүргөн турар ужураут деп ийи чазактар деп хем-чөөдиг санап турар.

Бадунга чаралтынган принциптерин боттарының дег-кип турарын ийи чазактар бадыткап тур, ол принциптер Азиянык болгаш Африканың узустарын каттыштырып үр-гүчүлөп, делегейин хөй-инитиниң санал-оналынын улам-на өвүп турар кичээлгеин бодунча хаара тудуп тур-бар болгаш 1957 чылда Капрге болгаш болгаш Азия база Африка динтерин идегелерин болгаш күөл-чүткүдөргө илереткен ол ийи чурттарын узустарынын эң-сеткип кат-тыштырылганын конференцияны-биле база дагың балыт-катынганын. Африканың хамаарышпас күрүңелерин 1958 чылдын апрельде Аккрага болган конференциянын чар-лаан принциптерин боттарының дегип турарын ийи ча-зактар база чарлап турар.

Бүтүн-иити тайбынга кыжанып турар улуг айымдар-нын бирөөн болуп, база хооурбүрүчөк ядролук дайынта чедирип болгу дег, чепселенишкенини эңдере бүдүрүп турары-биле холбаштыр ийи чазактар ханы сагыш чо-ваашканын илергейден турар. Атомуг болгаш водородтук чепсектиг бүгү-ле күрүңелер эргежок чугула дугуржула азы ядролук чепсекти бүдүрерин хорутгаларын, күрүңелер ийи чепселенишкениниң оңу дүжүрени болгаш ол чепсекти куралыларынын узуткаарын кириштыр, ядро-лук чепсекти бүгү хөй-иитиниң үе болгаш чугаажок хо-рутдаар дугайында дугуржулгалар чарары чедип алдынар.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИГ РЕПУБЛИКАЛАРЫНЫК ЗВИЛЕЛИ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИНИҢ ДАРГАЗЫ Н. С. ХРУЩЕВ.

Москва, 1958 чылдын май 15.

ТАРЫЛГАНЫ БЕДИК ШЫНАРЛЫГ ДООЗАР

Талчын хову ажылдарын башкарып чорударың эргежок чугула үе-зинде үрөшкө ажылдарын эң чугу-лага көргөн, Бай-Хаактан бөөр 2 хонук чоруп турга, колхозта та-рылга ажымы кым-даа удуртпай турганынын харазы-биле шагте тараа өвөртүп чедирери хожадан, харын-даа урезиниң трактористтер боттары барып тракторлары-биле чедип ап тургулаан. Ол черегинг четпестер өскө-даа колхозтарда бир Оларга тараа, кывар, чаар чүтө өвөрткүчүлдерин ажымын четпес организастан, ийити чөмөгилең черлерин багай организастан, кижилерниң күш-ажылын шың таарыштыр тургуспаны хамаарым.

Техниканың урезиниңкиге таварышкан аяа туруп азыр чоруп барык колхоз бүрүндө. Чижээ, майын 3-те «Революциянык чал-бымыж» колхозка үш тракторлар харауда үрелтөөр, «Совет Россия» колхозка 2 трактор, «Тиндөлөг» колхозта бир трактор каш хүн-верде ажылдазынар.

Техниканы четче ажылгавас чо-рук база бар. Чижээ, чакы тарыл-га ажылында кирип турар район-да шунту 150 селдалар бар, бир өвөс олар 10 шак иштинде четче ажылдап болза, 3 муң га черинч таразын хүнүн-не чажып шы-даарлар. Ийиң түрүбүзе олар чет-че ажылдагынын турарында хүнде чүтө 1500 таны чажы-дыр турарлар. Ол ышкаш чер ан-дарылыңда, ийиртөөшкөңчө ажылдап турар тракторларың ба-рык 25 хууу хүнүн үлүг норма-

рының мурунда-ла атомуг болгаш водородтуг чепсектиг пенелелерин соксаткан турар ужураут деп ийи чазактар меделеп турар.

Атомуг болгаш водородтуг энергия чүтө тайбың сору-галарга ажылдагынын турар ужуруг болгаш узустарынын, ылангы кошпак хөгжүдөш чурттарың узустарынын амдыралынын денелел бедир сорулга-биле ол талазын-га бүтү күрүңелер кады ажылдажыр ужураут деп ийи ча-зактар меделеп турар.

Күрүңелерниң чепсектиг күштерин болгаш чепсе-ленишкенини боттук кызыр дугайында болдунар аргал-ды дугуржулааны чарар сорулга-биле боттарының күө-ңөшкөңнөрин күрүңелер улгаттырар ужураут деп ийи ча-зактар санап турар.

Узустар аразынын дүшкүрүлүг чоруктарын чавырдым-дарың аргаларының бирөөн бола, күрүңелер аразында халдашпас дугайында керөөңнөң чарары болур деп санал-оналы ийи чазактар барымдалап турар, ыңдыг керөөңнөң чарары Каттышкан Нацпалар Организастваның тайбынга ыңкыштыгы сорулгаларың болгаш принциптеринге дүш-көң турар ийиң деп санаан.

Күрүңелер аразынык экономиктиг болгаш културтуг харылааларын хөгжүдөрү дүшкүрүлүг чорукту чавырдым-дарда узустар аразында кайы-кайымын билчир чорукту тудуулар-ның чепсээ кылдыр база тайбының камтаалары-нын сорулгаларына таарымча чепсээ кылдыр калбарар ужураут дээринге ийи чазактар ыңык бүтүредиг. Ий-дыг харылаалар бир чурт өскө чуртту тергидөөн турар чорукту тургузарыңче узланган кандыг-бир негеделер-биле азы чымдактар-биле кызырлашаан турар ужураут.

Совет Эвилелиниң болгаш Каттышкан Араб Республиканың аразында чарынган экономиктиг болгаш културу-ның дугуржулгалары ийи чурттарга таарымч болгаш кадык принциптерге үндөлөттүнгөн деп ийи чазактар меделеп турар. Боттарының чурттарынын аразында эко-номиктиг болгаш културтуг харылааларынын көгүлүп ту-рары-биле болгаш оларын аразында салгы солгунукуну-биле боттарының сеткили бүрүн ханганын олар база меде-леп турар. Оң-биле холбаштыр Каттышкан Араб Респу-бликаның Чока КАР-ын индустриализастванын програм-масына Совет Эвилелиниң боттук салышкынын дугайы өөрүп чедирген илергейден. Боттарына ийи ажык-тыг кылдыр ийи чурттары аразында экономиктиг болгаш културтуг кады ажылдакчылар улам ынай хөгжүдөрүчө чүткүр деп боттарының шиптирлеп чоруну ийи ча-зактар бадыткап турар.

Узустар аразында садылжымышкын эң-биле тургус-туган моондактар чайлатынган турар ужураут деп ийи чазактар санап турар.

Амгы чугаалажышкыннарнын түңнелдеринге боттары-ның сеткили бүрүн ханганын ийи чазактар илергейден тур-лар. Ийи күрүңелерин удуртуучуларың ужуракчымы-мын оларын узустарынын ийити чагай чорунга таарыштыр санал-оналдарын эдучурунун ажыктыг чөсөсө, а ол ышкыш бүгү-иити тайбының быжыгалаарыңга ийиң бээр өскөң экономиктиг, културтуг болгаш хөй-иити хары-лааларын быжыгалаарың хөгжөөңчө чугула фактор кылдыр олар көрүп турар.

Күрүңелерниң удуртуучуларына аразында ужуракчымы-кыннар болгаш сыйрак харылааларын ийи чазактар чугула деп санап, оон-биле кайы-кайымы билчир чорук болгаш кайы-кайымыңга бүзүрөжирниң сагыш-сеткили, а ол ыш-кыш чөрдүдөргө шиптирлеп таарыштырынын аргазы быжыгдалганын турар дээринге бүүрөдиг.

Улук күрүңелер болгаш өскө-даа чамдык күрүңелер кир-шип болуу деп чөвүлө хурады эң-не бедик денелге чык-дырары бирги черегиниң ужур-дузанык болгаш дүргөттө-нгөн турар ужураут деп ийи чазактар санап турар.

Оларынч боттарына ажыктыг кылдыр база бүтүн-иити тайбының болгаш денелегин херөөңчө бараал болуу со-рулга-биле ийи чурттары аразында сыйрак болгаш бүгү-ле талааларга хөгжүп турар кады ажылдакчыларын ийи ча-зактар чагай сеткип ханышканы-биле денелегип турар.

СССР-нин Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы К. Е. Ворошилов, СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущев болгаш Совет Эвилелиниң өскө-даа удурту-учулары Каттышкан Араб Республиканың келип ден Каттыш-кан Араб Республиканың Президентизи Гамаль Абдель На-сер чалаан. Чалаашкын өөрүп чедирешкени-биле хүдөөн алдынар.

КАТТЫШКАН АРАБ РЕПУБЛИКАНЫК ПРЕЗИДЕНТИЗИ ГАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАСЕР.

зуун улам ынай хөгжүдөр болгаш машина-трактор станцияларын өргө организастан дугайында СЭКП ТК-нын февраль Пленумунуң болгаш СССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң шиптирлери-биле таарымчаанар. Ол ышкаш илеткелдер, бедесалар база организастванын турар. Чи-жээ, «Совет Россия» колхозта пар-тия эге организастваның секретари эш Попов көргүзүп агитацияны-биле бодунч ажымын кызырла-лаш, таңындагы ажымын шуут кылбастан. Ону эш Попов колхозта четчир билгинг кижилер чогу-биле тайдырлап турар. Ийичалаж-жок колхоз төвүнде 9 дээди болгаш ортумак эртемниг балыкчылар бар. Ийичаарга оларынч чангызы-даа механизаторларга болгаш тараа-жыларга бөсөдө бенин кылмып бербөө. СЭКП райкомунуң пропаганда бол-ган агитация калдының эргелек-чили эш Удуур-оол «Тиндөлөг» кол-хозка элөөн үр болза-да, көргүзүп агитацияны чогуур ден

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

КОЛХОЗ БУДУРУЛГЕЗИНГЕ ПАРТИЙЖИ УДУРТУЛГАНЫ КҮШТЕЛДИРЕР

Тес-Хем районун «Аз-Эрик» колхозунда партия организацин калхоз будурулгезинге партийжи удуртулганы сөөгү үдө элөөн экинжтен.

Эрткен кыжын колхозтун терис-кээрине улуг хар дүшкел-биле холбаштыр мал ажылына улуг бергедешкиннер таварышкан болса-да партия организацин артез баштаар чери-биле сүмөлөшкөн, мал ферманын эрекекчиликте дуржулгагы коммунист эш Адыр-Хедди томуйлашкан, дыка хой коммунистерниң болгаш комсомолчуларын күжүр мал ажылынын берге участоктарына таарыштыр тургускан. Оң түнөлүндө колхозчулар муң-муң баш малдарын чуттан камгалап алганнар.

Колхозтун 6000 ажыг баш төрүү хойларындын апрельге чейин төлөөн 4000 хире хойларын хураганнары колхозта менди камгалап алганнар. Хойжулар эштер Жага, Маңуй олар боттарынын кадамында хойларын чаш төлүү бүрү камгалап ал турарлар. Бызаа ажадышын Ч. Сенибаа 29 инектерин, төвөч Дачук 27 төвөлөрдүн чаш төлүү бүрүн камгалап алганнар. Саанчылар эштер Яма-Саар, Докат олар боттарына бжыглаан ийес бүрү-

зүлгөн ортума-биле 180—200 кг чедир сүттү саап ап турар.

Колхозчу тудужулар бо чылын 28 чурттага бажынарнын тударын шитирлээр. Ол тудуларга херекээр 1440 ажыг кубометр ыяшты Дыттыг-Хемде белеткен болгаш 780 кубометр туду черлеринде дүжүрүп алган, амгы үдө олар чурттага тудуларын туду эгелей бергенер. Бо ажыла дыка хой коммунистер боттарынын мураччи үдөгөр-чижөө өскөдөргө көргүзү турар.

Коммунист эш Иамчап баштаан хову бригаданын колхозчулары чакы тарылга ажылына чедикшип белеткенге, колхоз бо чылын 250 гектар тараа културалары тарым планын май айныч эгеминде 6—7 айыл хүнеринде бедик агротехниктиң негелдер бугуар дооскан болгаш амгы үдө көдө ажыл-агыйның өскө култураларынын тарылганын хайнышкынын чоруду турарлар. Бо чугуаа ажыла боттарынын хүн нормалын үргүлчү ажыр күүседип келген Самагалдай МТС-тиң трактористери эштер Самбуу, Товуу оларын ак-сеткилдиг күш-ажылы демдегээр чугула.

Ындыг болса-да колхоз будуру-

ленин удуртуунун таламы-биле партия организациннын ажылында четпестерин ам-даа барын минир херек. Сүт саадынын денше-ли бисте чамыс болуп арттышкан. Бирги кварталда бир инектер ортума-биле чүгө 124 килограмм сүт садыган. Малдың чаш төлүдөн 60 хире хураганнар, 7 бызаалар чидирге таварышкан болуп турар. Час дүшкөн болгаш ойт-сиген үчүп турар үдө бистер ам малдын чаш төлүүн чидирини моон ынай шуут болдурбас учурауг бис.

Хой бүрүздөн 1,9 килограммдан азвеш эвес дүктү кыргымыр, инек бүрүздөн 750 килограммдай хой сүттү саары дээш, чакы тарылганын бүгү ажылынын бедик агротехниктиң деншеге дүргө доозары дээш база чурттага бажынарнын болгаш мал кажааларынын тудуларыннын ажылынын хайнышкынын чорудары дээш чамыска бүгү колхозчу массаларын идекпейли улам-на сырый организацин бистин амгы үдө солгаарлаттынас соругавыс ол болур.

С. НУРСАТ,
партия эге организациннын секретары.

КЫЗЫЛДЫН ПИОНЕРЛЕРИНДЕ

Бүгү-эвиледин Владимир Ильич Ленин аттыг пионер организациннын төртүтүнгөн хүнүдөн бээр 36 чыл болган кайгамчыктыг байыраалын Совет чуртун пионерлери боттарынын ажыл-чорудулганын бүгү-ле талааларына чаш-чаш чедикшинерин, өөрүшкү-хөгүтү демдегел турар.

Ол дугайын Кызылдын школаларынын алдынан үстүндө 6 чуртурдан тодаргай көрү болур. № 2 школаның пионерлеринин амдыралына улуг болушкун болган. Олар боттарынын хүрөөлөнгө чаш чаштары немей хүлөөп алган. Школаның Зоя Комсомольская аттыг пионер дружиназынын хүндүлүг пионери, 44 чылдар иштине башкылаш, ам пенсия ап турар Вера Феофановна Фастунованың байыралыг оорбо пионер галустулары оларга багал бергенни Валера Сивилиной, Валера Ховалыг, Света Давдор казан-даа утшастар (№ 1 чурук).

Кызылдын Пионерлер бажыныга уруглар кезеде хой турар. Олар анаа дааранып, танцлап, шинге ойноп, судноларын болган оон-даа өскөдөргө модельдерин кылып турарлар. № 2 чурукта тук тудуучуларынын, горнистерин, барабанчиктерин элчегин белеткелениң эртин турары ол.

Анык техниктерин станциясында хой чүдөлдүн таламы-биле уругларын бөлүмнери ашылдан турар. № 1 школаның

дөртү класнын өөреникчилери Петьа Голышеви болгаш Валера Потапичини (№ 3 чурук) анаа үргүлчү көрүп болур. Олар стол кырына салыр лампа шывымы болгаш будук херекселдерин ыяштан чараштыр оюн турар, оларнын кылыгынын июнь 1-де областың делегацияныг кинер.

Школа-интернаттын өөреникчилери Совет күрүнениң сагып салмышыныга хармы кылдыр кызыкмак өөренип турарлар. № 4 чурукта ол школаның дөртү класнын башкыты В. И. Осипованың орус дылды башкылап турары ол.

Школа-интернаттын чанында бо чылын дыка хой ыяштарын олурткан (№ 5 чурук). Зоя Ондар, Люба Белоусова, Лида Соколова, Валя Сухарукова, Вера Тарабарова, Галя Сангина оларнын школа чанында олурткан ыяштарын сугуттары турары ол.

№ 7 школаның кылыгы өөрөдиге мастерская эң-не үдөгөрлиг. Школачылар ыяш болгаш демир кылыгынын ында шеверги кылып турар. Пионерлер Лора Адибеев биле Лора Бичижиж (№ 6 чурук) күш-ажыла кончук ынакшылдылар. Амгы үенин станогунун чанында туруп алган оларнын ашылдан турары ол тур.

Фото В. Лутковтуу.

Өөрөдиге-ниске дузалап турар

Кызылдын башкы институтунга кирип келген кижиз адык кадынын солагы таламында ханада көрүшүгү кылдыр казаткан каан «Советский учитель» («Совет башкы») деп сөстү көргөш, дораан-на өлчө кичөөгөйни сала бээр. Ол болза анда партия, комсомол болгаш профсоюз организацинларынын хаан солуну. Солун болуңу мурунда салдыган коллективниг пропаганда, агитатор болгаш коллективниг организацин соругавыс күүседип турар.

Бижаттын турар материалдары, чуруктары көрүшүгү, сөзү чечен болгаш чидиг дылдыг, ажыл, амдыралда чедикшинерин чырылды, четпестерин дидими-биле илдедил, оңу эдин азырына дузалап турар.

Хана солун номчуучулары-биле ханы харылаалыг, ынакшан ыяш-бүрү темалар материалдарын олар үргүчү бажырлар.

Солунун чоокта чаш үгөн бир

помери өртем бөлүмнеринын четпес ажылын шыңгы шүгүмчүлөп бизжөөн, а оон сонда бөлүмнеринын ажылы элөөн өскөдөргө. Ол-ла номерге объективде чурттап турар студентилеринин амдыралында чамдык четпестерин шүгүмчүлөп турган, оңу дирекция өөренип көргөш, чогуур хемчеглери алган. Студентилер Афанаскин, Савицкая, Степанова, Сулакбай, Таварыштай болган өскөдөр-даа хана солунун ажылына идекпейлиг киржип турар.

Солунда литературалыг булуңчу-гаш бар, ында литература бөлүмүнү киржиңчилеринин шүгүмчүлөп, башкалары бижип турар. Студентилер Раиса Үрбан-оол, Череве, Эзер-оол, Шудун-Кара, Ортунай оларнын шүгүмчүлөп болгаш башкалары бүгү студентилер үргүлчү номчуп болур.

Оон-биле чергелештир «Чамы-биле өртпөңөр» деп сатирадыг солун-институттун студентини.

ну үндүрүп турар. Ол, ажыл-амыдыралда четпестерин хүн-бүрүдө илдедил, оңу эдин азырына дузалап турар, ынакшан кичөөдөн ооза-даар, лекция үезинде доора чүвөлөр кылып олурар чамдык студентилерин карикатуралап чүрүп тургаш шүгүмчүлөп. Оон сонда ындыг чоруктары студентилер кылбас боу бергенер.

Хана солунун редактору эш Игориша, редколлегия кезигүнери Будажи, Фунтикова, Нобатов олар солуну көрүшүгү кылдыр үндүрүп дээш кылып ашылдан турарлар. Солунун көрүшүгү, чараш чуруктарын каасталганы номчуучуларынын кичөөгөйни бодунче хандыдын турар. Ол ажылы солунун чурукчу-гу эш Салчак Сарыг-оол эки кылып турар деп чүвени демдегээр херек.

Т. ХЕРТЕН,
институттун студентини.

ЛЕНИН АТТЫГ ПИОНЕР ОРГАНИЗАЦИЯЗЫ 36 ЧЫЛ БОЛГАН

Бистин чуртун анык салгакчыларын мурунга Октябрьдин социалист Улуг революцияны кайгамчыктыг келер үени ажылы берген. Совет эрге-чаг-рган ал баштайгы чылдарында-ла чагыма-ай организация болуп каттыжарыпче уругларын арасына чүткү тыптып келген. Баштайгы пионер отрядын 1922 чылда Москвага тургускан. Мындарга комсомолдун 2-ти Бүгү-россия конференцияны пионер организацинны тургузарына эгемин салган. 1922 чылдың май 19-зу болза, уругларын коммунист организациннын төртүтүнгөнинин хүнү болур. А 1922 чылдың октябрыда комсомолдун V съездин пионер отрядтары уругларын коммунист организацинны кылдыр тургускан.

1924 чылдын январьда, В. И. Ленинни мөөчөнинин сонда, пионер организацинны В. И. Лениннин ады тымысан. Оңу холбаштыр комсомол ТБ-нын пленуму пионерлерге мындыг кыйгырыгы бизжөө: «...Силер ам силерин тугунарда бизж каан улуг атты төлөнтүг эдилээр учурауг салар».

Пионер организациннын тургусканын баштайгы хүнүдөн эгемин, анык пионерлерниң сагып салмышын айтыкчымы болгаш учуру-тукчугу коммунист партия болган. Партияны хой-хөй съездилеринде пионер шимчөөшкөйни дугайында айтырыгы чугаалажып турган. Партиянын комсомолдун удуртулганы-биле чуртун бүгү-ле ажыл-

амыдыралына пионерлер идекпейли-биле киржиң келген. Чижөө-лөөрге, 1928 чылда, пионер организацинны 2 миллион пионерлер-дин кылдыр өскөн, а амгы үдө оон хүрөөлөнгөндө 20 миллион ажыг пионерлер санаттынын турар.

1929 чылда Москвага Бүгү-россиянын бирги пионер слезу болган, анда Совет Эвилединин 7 муң ажыг пионерлери, дайныкы уруглар организацинларынын 70 төлөө-лери база Москванын 50 муң хире уруглары болгаш ажыкчы чоңоруа киришкелөөн. Пионерлеринин следунга Крупская, Калинин, Маяков-ский, Ярославский олар байыр чедир чүве чугаалашкан.

Көдөгө коллективизацияны үезинде пионерлер улуг кижилерге дузалап, колхозтун тараанын камгалап, чаш малдарын шефе ап, кулактарын талазында колхозтун хөрөнгиин камчыгай бөөрүн болдурбас дээш харагалаш турганнар. Чоңун дайныкынын арасталыг баш-биле, өлүрүп кааны Павля Морозовтун ады эрес-маалдыр чоруктуң үдөгөрү болу берген.

Ада-чуртун Улуг дайныкынын чалгарына Төрөөн чурттуң хосталганы болгаш хамаарышнас чоруду дээш демиселте улуг кижилерге пионерлер дузалажып, олар дайныкчыларга бедиктер чылып, балыглангаарга солуннар, номнар номчуп берип, фронтчуларын өгбүдөнгө дузаны көргүзүп, танкылар болгаш самолёттар тудуунга акша-керегини чып тургулаан. Дайныктын тымызга эрес-дидин

болгаш маалдырыг чорун пионерлер база илдедил турган.

ВЛКСМ-нин XII съездинде тургускан В. И. Ленин аттыг пионер организациннын Хүндүлөк Дентеринде Павля Морозовтун, Кола Мяготинини, Лена Голубовтун, Володя Дубининиң, Валентин Котининиң болгаш өскөдөр-даа аттар-и бир дугаарында киригилөөн. Дайныктын үрөгүдөн ажыл-агыйын катан тургузарына совет удустун канчаар-даа аажок улуг күжеништерин 200 хире станциялары, анык натуралистерин 170 станциялары, уругларын спортту 600 школалары, оон-он туриски станциялар бистин чурттувуста ашылдан турар.

Амгы үдө 20 пионер солундарын, 25 уруглар журналдарын Социал Эвилединде парлап үндүрүп турар. «Пионерская правда» уругларын бирги өңүгү болгаш айтыкчымы деп алап болур. «Пионерская правда» Совет казан Ленин болгаш Күш-ажылыг Кызыл Тугу орденнери-биле шаңнаан. Оңу тиражи 3 миллион чедип турар. Бүгү эвиледешкен республикаларын база Ленинград хоорайнын болгаш Тываның пионерлери боттары пионер солундары. «Пионер», «Анык техник», «Одаг», «Анык натуралест», «Музыка» болгаш өскө-да уруглар журналдарына пионерлер болгаш школачылар мык база оларын алдыр улут.

Пионерин байыралынын түлүдө бистин бүгү чурттувустун пионерлери байыралдыг митинг-

лерин, одаларын, хуралдарын, сборларын кылып, алдарын кижилер-биле учуражышкынарны болгаш өскө-даа массалыг хемчеглери ап чорударлар.

Бистин облака бүгү-ле районнарга пионерлер саггытын чорутуулар болгаш оларга уруглар бот-тыныгыр уран-чугу бөлүмнеринын концерттерин көргүзөөр, спорт талызы-биле маргылдааларга киржи-лөөр, чурумалдыг болгаш техниктиг чогаалдыларын делегелерин организациннаарлар. Районнар саггытын пионерлерин II область следунга төлөөлдери сонгуурлар, ол слет ыяшчу 1-де болур болган оңу ВЛКСМ-нин 40 чыл оюнга холбаштыр өрттирер. В. И. Ленин аттыг пионер организациннын байыралыг болгаш хоорайнын боттары уруглар солуну «Сылдысчыгаш» пионерлериниң чийк атлетика таламы-биле чер-чеге овионнын чорудар.

ВЛКСМ ТБ-нын VIII пленуму пионер организацинларынын ажылына хой чаш чүдөлдүн саналдыгы-лаан. Бистин областың школалары ол саналдыга боттуг ажыл-херектер-биле харылашканнар. Пионерлер болза, кирди-дес чымырыга идекпейлиг демисел, мону чорударын ВЛКСМ ТБ чараан турган болгаш февраль-март айларда болуп эртен келгенге, Кызылдың № 7 школанында эш Вахрина улуг жокайлы болуп турар пионер дружиналы 10 тонна хире демияр чыгган.

Областың хой-хөй школаларында Тимур командалары тургустуулган келген. Оларнын сагына Кызылдың № 2 школаның, Бай-Халк болган Юву-Акс ортук школаларын, Шагаан-Арыгда № 2 школаны килрип болур.

Будурулгелерин комсомолчулары пионер организацинларынын ажы-

лына улам идекпейлиг киржи турар болу берген. Бо таламы-биле Тес-Хем, Сүт-Хөл районнарыг Хем райкомунун комсомол организацинларын демдегел болур.

Улус демократиянын чуртта-рынын, бистин чурттувустун эвиледешкен республикаларын пионерлери-биле чагаалажыла болгаш найырадыг харылаалары бистин областың пионерлеринде улам казбарган. Чижөөлөөрге, Кызыл хоорайнын школаларын бөлүк пионерлери Моолдун пионерлеринин чалаанын бугуар майныч эгеминде Моол Арат Республиканы Улаангом хоорайга чораш келгенер. Бистин областың пионерлер следунга жоол пионерлер база аалчылар болуп чөп келдилер. Оон ангыда пионерлериниң область следунга келгилери Хаксиянын болгаш Дог-Алтайнын пионерлерин чалаан.

Областың болгаш районнарын пионер организацинларынын Чөвүлөдери бистин облака тургусканын, олар болза, комсомол райкомнары-биле кады школаларда болгаш уруглар бажынарында пионер ажылынын айтырыгынын шитир-лери турарлар. Пионер ажылына хамаарылажыг болуп турар бүгү-ле хой-шити организацинларынын төлөөлөкчилери пионерлер Чөвүлөдери киргилөөн. Пионерлер Чөвүлөдериң даргалары болза партия, совет акылаачылар, оң кезигүнери—улуг жокайлылар, башкылар, колхозтарын даргалары болгаш партия организацинларынын секретарлары, пенсционерлер, културга килдистериниң акылаачылары, профивиле, күш-култура райкомнарынын төлөөлөкчилери болуп турар.

Чамдык район Чөвүлөдери дораан-на ашылдан өгөлөгөлөө болгаш

боттарынын районнарын пионер дружиналарына биче эвес дузаны көрүзүп турарлар. Партиянын Тес-Хем Кызыл хоорайнын комсомол организацинларын демдегел болур.

Улус демократиянын чуртта-рынын, бистин чурттувустун эвиледешкен республикаларын пионерлери-биле чагаалажыла болгаш найырадыг харылаалары бистин областың пионерлеринде улам казбарган. Чижөөлөөрге, Кызыл хоорайнын школаларын бөлүк пионерлери Моолдун пионерлеринин чалаанын бугуар майныч эгеминде Моол Арат Республиканы Улаангом хоорайга чораш келгенер. Бистин областың пионерлер следунга жоол пионерлер база аалчылар болуп чөп келдилер. Оон ангыда пионерлериниң область следунга келгилери Хаксиянын болгаш Дог-Алтайнын пионерлерин чалаан.

Областың болгаш районнарын пионер организацинларынын Чөвүлөдери бистин облака тургусканын, олар болза, комсомол райкомнары-биле кады школаларда болгаш уруглар бажынарында пионер ажылынын айтырыгынын шитир-лери турарлар. Пионер ажылына хамаарылажыг болуп турар бүгү-ле хой-шити организацинларынын төлөөлөкчилери пионерлер Чөвүлөдери киргилөөн. Пионерлер Чөвүлөдериң даргалары болза партия, совет акылаачылар, оң кезигүнери—улуг жокайлылар, башкылар, колхозтарын даргалары болгаш партия организацинларынын секретарлары, пенсционерлер, културга килдистериниң акылаачылары, профивиле, күш-култура райкомнарынын төлөөлөкчилери болуп турар.

Чамдык район Чөвүлөдери дораан-на ашылдан өгөлөгөлөө болгаш

боттарынын районнарын пионер дружиналарына биче эвес дузаны көрүзүп турарлар. Партиянын Тес-Хем Кызыл хоорайнын комсомол организацинларын демдегел болур.

Улус демократиянын чуртта-рынын, бистин чурттувустун эвиледешкен республикаларын пионерлери-биле чагаалажыла болгаш найырадыг харылаалары бистин областың пионерлеринде улам казбарган. Чижөөлөөрге, Кызыл хоорайнын школаларын бөлүк пионерлери Моолдун пионерлеринин чалаанын бугуар майныч эгеминде Моол Арат Республиканы Улаангом хоорайга чораш келгенер. Бистин областың пионерлер следунга жоол пионерлер база аалчылар болуп чөп келдилер. Оон ангыда пионерлериниң область следунга келгилери Хаксиянын болгаш Дог-Алтайнын пионерлерин чалаан.

Областың болгаш районнарын пионер организацинларынын Чөвүлөдери бистин облака тургусканын, олар болза, комсомол райкомнары-биле кады школаларда болгаш уруглар бажынарында пионер ажылынын айтырыгынын шитир-лери турарлар. Пионер ажылына хамаарылажыг болуп турар бүгү-ле хой-шити организацинларынын төлөөлөкчилери пионерлер Чөвүлөдери киргилөөн. Пионерлер Чөвүлөдериң даргалары болза партия, совет акылаачылар, оң кезигүнери—улуг жокайлылар, башкылар, колхозтарын даргалары болгаш партия организацинларынын секретарлары, пенсционерлер, културга килдистериниң акылаачылары, профивиле, күш-култура райкомнарынын төлөөлөкчилери болуп турар.

Чамдык район Чөвүлөдери дораан-на ашылдан өгөлөгөлөө болгаш

Хоорай, суурлар чаагайжыдылгазы бүгү-ниитиниң херээ

Коллективтин салышкыны

Тыва облукүсөмнүн иштин херектер артелеинин коллектив хоорайны поганчыларын херээнг уду салышкынын кирип турар.

Чокта чаа болуп эрткен хоорай-ниити партия активиниң хуралынни иштинри буугаар албан черинин, чурттага бажынарнын чамында болгаш Комсомол кудумчузунун ужуна Улуг-Хем эрининиң Сесерлинде 500 аны-бүрү ыяштар, 1700 ажыг чааг үшүттер тарылганын коллектив чедишкенин дооскаа.

Хоорайнын хем кыдымыда эриин быжылгап, оон кырын дургаар чараш, чаагай сад-сесерликтерин тургусулап келген. Чоккы келер үе иштинде чонун культурлуг дыштанылганын черлери болур ыяш сесерликтеринч бирээни—Комсомол

кудумчузунун ужуна мурунда-ла тургустунган ол сесерликке ыяштарны нешей тарып болган оон суггарар ажылды ИХЭ коллектив чорудуп турар. — Бодувустун эстуртп турар сесерливиште 240 ыяштарын, 1420 ажыг чааг үшүттерин тарып олуртуптас. Аяа ыяш олуртуп планчыны ажыг күсеттинген. Ам оон болган-дыр чаа, бедик кажаны туруп, хем кыдымына суг сордур насос уставооаны тургузар бис. Ол насос минута иштинде 1240 литр суг чаштырар күштүг. Ынчанга сесерликтер эри болгаш чаа олурткан ыяштарнын сугтарыгызын бүрүн чандырын бис—деп, артеле черинде партбиро секретары эш П. Бузнецов чугаалаан.

С. ЛОПСАҢ.

Чаагайжыдылгакче ничээнге салыр

Поганчыдылга болгаш чаагайжыдылга ажылы Сүт-Хөл районуун Суг-Аксы суурда болган колхозтар чертеринде ниитиз-биле багай чоруп, ала-чагайлаашкыннын агымда турар.

Хамаарышкы девискерин чаагайжыдып, поганчыларынга районун кижиниң эмелдеиниң коллективниң артелекчизи эш Сизакс) элөөн ажылдарын кылып чоруткан, эмелдеиниң бүгү девискерин херимнен кажалаан болгаш эрткен чылдан бээр 300 ажыг аны-бүрү ыяштарын тарып олурттулаан, оон ажаалаан эки чорудуп келген. Окек организацияларга бодарга эмелдеини херимнен ишти, бажынар чаны баурап поганчыттырган, чайгы үеде ногаан сад турар, ол организация ам бо чанын поганчыдылга ажылды элөөн ажылдарын чорудуп, херимнери септеп турар болгаш хой ыяштарын нешей тарып олурткан.

Суг-Аксы суур Совети суурну чаагайжыдып, поганчылар талазын биле четпес ажылдап келген. Бо дугайында айтырыгы суур Советиниң сессиязынга хой удаа чугаалаашкып келген, ынчалза-даа оон шиптирлериниң күсүлдезин хынавай келген, оон уламдын албан организация черлеринде четке кылдырган херимнер-даа чок, тарыл олурткан ыяштарын хой кезини кудай бергешөөн.

Шиптирни күсүдир

Барыш-Хемчик районуун Аксы-Барлык көдөө Совети «Ленин орду» колхозун суурну чаагайжыдып дугайында шиптирни үш чылда улаштыр үлдүрүп келген. Ындыг болза-даа ол суурнуң кудумчуларында, чурттакчылар бажынарнын, культура-чырымдынын албан черлеринин чамында чангыс-даа дес ыяш амдыга чедир олурттумаан.

Суурнуң ниити арыг-шевериниң байдалы дыка четпес. Кудумчуларда бок-сүрөө овааланы берген чыгыш-лаар, херим-кажаалыг, омордуг, арыгларын черлерин бажынар кончук ковар. Бүгү суурда чулгачи кудук бар. Чурттакчыларнын хой кезини Хемчик азы Барлык уундан суглааш, 2 километр хире

ырак черге суг бодурун кылаштар ужура таварышты турарлар.

Колхоз суурунун чаагайжыдылгазында мындыг уду четпестер бар болуп турда, көдөө Советтин күсүлдезин (даргазы С. Сюрюн) кандыг-даа болтук хемчек албайн, бодунун мурунда-ла үлдүрүлгөн шиптирлериниң күсүлдезин организациястайын турары эдептин.

Чонун ортузунга тайлыбар-массалыг ажылды каабарттып тургаш, үстүнде четпестерни дарып чалайдып, ылангы амы үеде суурнуң ашталганын чорудар, оон поганчылар талазын биле шиптирлериниң четтерин аларын көдөө Советтин чурттакчылар негеп турарлар.

О. САМБУ.

Колхоз ховуларынын ажыл-ишчилерин үлегерлиг хандырар

Улус ажыл-агыйнын эң чугула ужу-дузалыг кампанияларын бирээз болуп чаксы таргалганы бедем агротехниктиг денелге бо чыды эрттер даш бистини областын көдөө ажыл-агыйнын ажыл-ишчилери амы үеде хову турлааларда хайнышкынын ажылдап турарлар. Чаксы хову ажылдарын чедишкенин чорударынга салып болгаш ниитиниң чеменилге черлериниң ажылдакчылары биче эвес ролду ойнаар укуртук.

Ховуларга ажылдап турган колхозчуларын, механизаторларын ортузунга салгыны база ниити чеменилгени чамдык районнарын хереглекчилер ниитилдеринин баштаар черлери эрткен чылын багай эвес организациялар. Ылангы, Улуг-Хем районуун баштаар чери (даргазы эш Лашмаков) эртен чылды чаксы, күсүк хову ажылдарын үстүнде чорума салгыны көдөөнниң ажыл-ишчилериниң ортузунга эки организациян. Баштайгы элдегиниң артежок чугула бараанарын ол районун салгыг ажылдакчыларын алааш, мал фермаларына, хову бригадаларына барып салгылаарын бо чылын база эки организацияп турар.

Улуг-Хемниң «Күш-ажылдык хостуу», «Партиянын ХХ съездин» көдөө ажыл-агый артеледеринге чаксы, чайгы хову ажылдарын

үстүнде чылгы чемнерни организациястарын райпо белеткөөн. Садыгын болгаш ниитиниң чеменилгенин колхоз, совхоз шедериниң ажыл-ишчилериниң ортузунга үлегерлиг организациястарынга ол райпо автомашинаны база автолавканы тускайлап быжылгаан. Ол чорук көдөөнниң ажыл-ишчилерин хандырарын экижидеринге дузалар.

Чаксы, чайгы хову ажылдарын үстүнде колхозчуларын, механизаторларын ортузунга салгыны база ниити чеменилгенин салгыг черлериниң талазын үлегерлиг организациястарын биле чергелештир, малчынар ортузунга салгыны экижидеринге кичээнге иштетилдери артежок чугула шегетини турар. Бо талазын биле эрткен чылын Бээ-Хем райпо (даргазы эш Куларов) болтук хемчеклерини аш чоруткан.

Чугула херегледип бараанарын малчынарга артедилер салгылап чедир сорулга-биле тускай автолавканы ол райпо быжылгаан турган. Оон амында түс-түс магазиндер терге салгыны база организациян. Эрткен чылдан дуржулгазын ажылдаашканын, ол райпо малчынар ортузунга салгыны ам база шак ынчаар организациястарын планнап, оон херек кырында боттандырарып элөөн.

Салгыны болгаш чеменилгени көдөөнниң ажыл-ишчилериниң орту-

КИРОВОГРАД ОБЛАСТЬ-Кременчук ГЭС-тин туудуна Иван Лукаштын элтей салышкыны талазын биле мурапчы бригадалы эки ажылдап турар. Бригаданың кежигүнү брүрү 3,5 дөрбелчин метр нормалыг тургаш, хүн бүрү 7 дөрбелчин метр элтей салышкынын кылып турар.

Чурукта: элтей салышкыларын сурагылыг бригадир Иван Лукаш (оң талазында) болгаш мурапчы быжачы Григорий Костюк гидротурбиналарын элтейриниң шөлдүде туудуну кылып турары.

Фото Г. Верушиннини.

СЭТА-нын фотохрониказы.

«Совет Тыва» деп кино Москвада

«Совет Тыва» деп документалдыг кино Москвада улуг чедишкенин биле үнүп турар. Тыва автономнуң областын кижилериниң болгаш бойдузун дугайын чугаалап турар бо кинону көөр дөң кижилер найыскалдын чамдык кино театрларына болгаш культура ордуларынын залларына шууг дала бергешээр.

Москваның кино театрларынын демделедер дептердеринге хой-хой көрүкчүлөр ол кинону сонуртууланниң демделеп бижип турарлар.

Чижээ, «Калибр» заводтун ажыл-чыннары «Спорт» деп кино театрга ол фильмин коллективниң биле көргөш, ынчаар бижөөнер: «Бистер «Совет Тыва» деп кинону улуг сонуртуула-биле көрдүбүс. Тыва областы бистен муң-муң километр ыракта, ынчалзажок бистер Тываның ажылчы чонварын ажыл-амырларын дугайын эки билди аларын күзээр бис. Ынчаарга бо кино болза, улуг Төрөөн чурттуп бүгү черлери ышкыш бисе артим үшөлг ол черин кижилериниң болгаш оон чараш, чаагай бойдузун дугайын чугаалап берди. Ынды солун кинону чогалдып кылганнарга өөрүп четтирдис. Оон-биле кады ажыл-агый, культура тургузушкунунуң бүгү адырларына чаа-чаа чедишкенин биле олуртуп Тываның ажылчы чонварына күзедис».

«Совет Тыва» деп кинону Москвада көргүзүп өгөзөвүнүн баштайгы негелдинде оон 300 ажыг муң көрүкчүлөр көргөн.

В. БРАЙНОВСКАЯ.

Москва хоорай.

ШКОЛАЛААРНЫН ӨӨРЕДИЛГЕ МАСТЕРСКАЯЛАРЫНДА

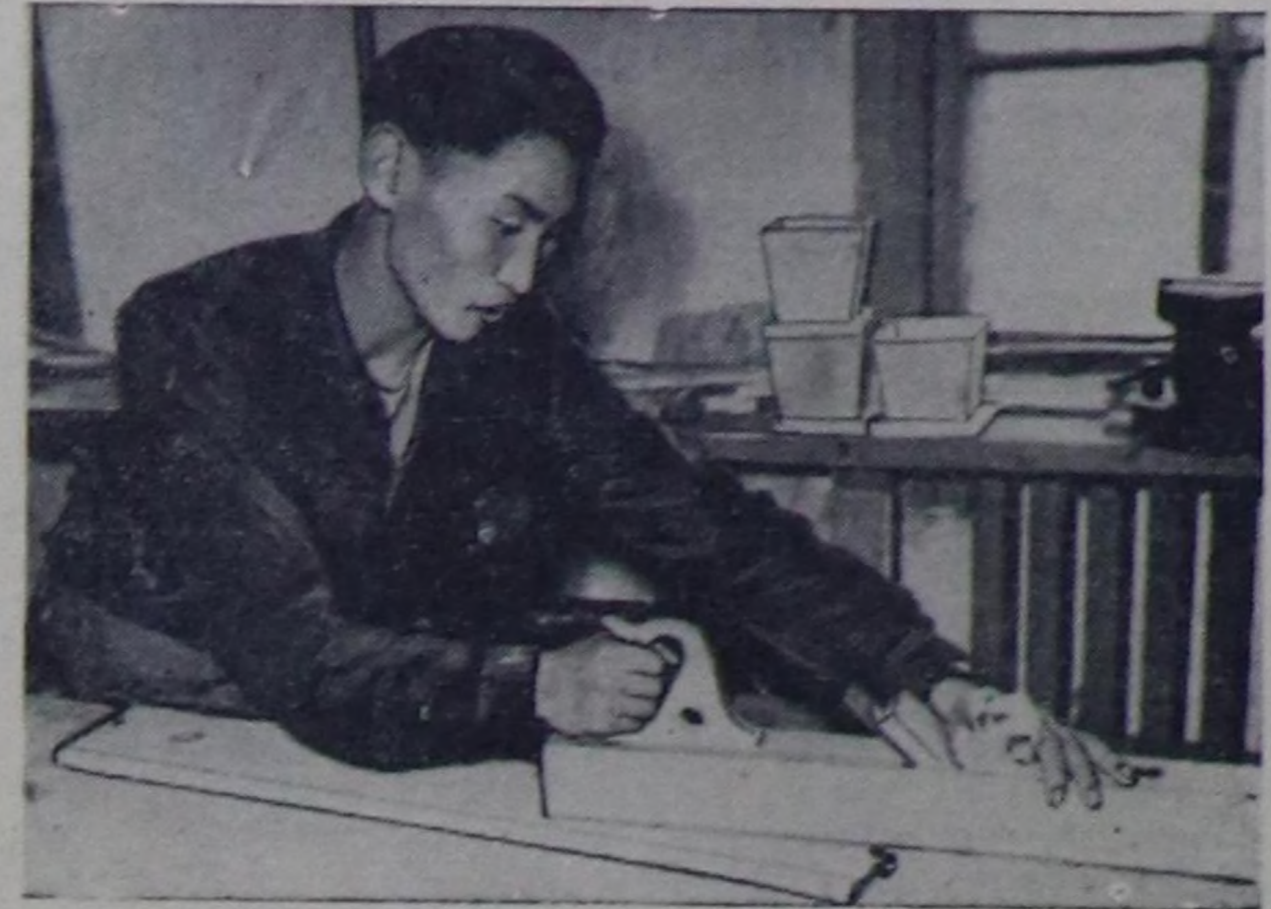
Хову-Аксы ортумак школазында

Бистин улуг Төрөөн чурттувуста ортумак школарын чыл бүрүдө хой санын аныктар доозуп турар. Дээди өөредилге черлеринге студенттер хүлээп аларын чача чурумун буугаар аларга, ортумак школан дооскаш, бүдүрүлгө черинге чогуру үе иштинде ажылдаа кижилерни оларга хүлээп ап болур. Ынчанга оон класс доосканарын улуг хой нуруузу бүдүрүлгөге ажылдап чоруп турарлар.

Ынчаарга Хову-Аксы ортумак школан өөреникчилерин биле база индыг болуп, өөреникчилерин практиктиг ажыл-чорудууга белеткөөрүн херээнге чогуру салгыны салдыган.

«Электрификациге билги чок улус таарышпас, оон туржук, борта аяа-ла билгилиг болуру элөөн дээрин кончук эки билер силер. Маңаа электрия деп чүд дээрин билери четпес; оон техника талазын биле үлөтүргө-даа, чер ажылдынга-даа, үлөтүр биле чер ажылдын түс-түс адырларына-даа канчаар херегледип билери херек»—деп В. И. Ленин чугаалаан.

Моно барылаашкы, өөреникчилер ортумак школа доозарда бүдүрүлгөн үлөзөөнүн билер ужурут. Ол чүд дээрге, электротехника, автохөдөө, станоктарны, көдөө ажыл-агый машиналарын

өөренир болгаш оон-даа өске чүүлдөр болур. Бо чорук болза, школан дооскаш, бүдүрүлгөчү ажылче белеткедип шилчир арганы школачыларга бөөр. Устүнде чүүлдерин өөренир Хову-Аксы ортумак школан чач өөредилге планында бар. 5—7 класстарын күш-ажыл кичээлдеринге политтехник өөредилгениң кол сорулгаларынч бирээзи—херекселерин болгаш машиналарын ажылдап билериниң чачылын школачыларга шилчөөтүрүн турар.

Ол чачыларга чачыкчыларда ажылчыг кылыларын—прилавакы дооскаш, бүдүрүлгөчү ажылче белеткедип шилчир арганы школачыларга бөөр. Устүнде чүүлдерин өөренир Хову-Аксы ортумак школан чач өөредилге планында бар. 5—7 класстарын күш-ажыл кичээлдеринге политтехник өөредилгениң кол сорулгаларынч бирээзи—херекселерин болгаш машиналарын ажылдап билериниң чачылын школачыларга шилчөөтүрүн турар.

8-кн класста токар херөөн өөренир турар. Бо кичээлде школа мастерскаяда бар болуп турар 3 станок-машиналарга «Тывакобальт» металл салгырынның начальниги эш Буруев чорудуп турар. 9-ку класста өөренир турар чүүдө—бүдүрүлгөчү үлөзөөнү. Мында слесарьларын херөөн колданып турар. Бо талазы-биле кичээлдерге өөреникчилер демирн кезери-биле болгаш ажылдап кылыры-биле танышкылаан болгаш мастерскаяга база школа чанынчаа участогуна хереглээр маскарларын, хемчээр циркулярларын, дырбааштарын, тискаларын болгаш өскелерин-даа олар боттары кылып бергенер.

10-гу класста өөреникчилер автомашинанын тургузуун өөренип турар. Автомашинаның материалдыг кезөө «Автомобиль ГАЗ-51» деп планзатты буугаар болгаш «Тывакобальт» артелединиң школага бергеле

ни ол-ла ышкыш автомобильдиң белеткөөн сайгарып көрүп өөренип турар. 10-гу класстарда электротехника деп курсту база кириген, оон физика башкы В. Федоров чорудуп турар. Электротехника приборларын болгаш өске-даа чүүлдерин тургузуун школачылар өөренигер.

Школан чач өөредилге мастерскаязын эде кылып турда өөреникчилер артелеге талазын биле элөөн чүүлдерин өөренип алган.

Бо бүгү кичээлдерин кылып турар чорук болза, бүгү-де өөредилге-кижибилдиги ажылдарын шилчир болгаш боттук болурун, ылангы физика, химия болгаш өске-даа бодус артемнерин өөренириниң шилчир бектеринде ашыктыг саалаарын чедирип турар.

Ынчалза-даа школа бүдүрүлгөчү күш-ажыл өөреникчилерин кижилеген чамдыкта таварылга шилчир болуп берип турар чүүд бар. Чижээ, дээр, 5-кн класстын өөреникчилери калбак чуга кижилерден 40 кезек бичип ыяш аныжылаштар кылган болган оларын кала-даа ажылгаар артежок болган.

Автомашина херөөн өөренир талазы-биле өөреникчилерге шупту 66 шак берип, ол шак төнөр 3-ку чериниң чочаачы арте аларын чүд өкмөтүн тударын сумелен турар. Бодун көөргө, бо талазын биле шакты эвеш берип турар, ынчанга бо айтырыгы өөренип көөрү чугула.

Бистин школавыстың башкылары болгаш комсомол организациязы болза, ниити билгиини школамын өөредилгени политтехникаар дугайында партиязы болгаш чачаакты айтышкынарны боттандырар дөөш, өөреникчилерни практиктиг ажыл-чорудууга белеткедип кылдыр доозтурар дөөш, боттарынын бүгү күштерин бөөрлөр.

В. ИКОННИКОВ,

күш-ажыл кичээлдин башкысы.

Чуруктарда: үстүнде—7-ти класстын өөреникчизи Бады Март-оол чазанынга; адында—7-ти класстын өөреникчизи Боря Малютин токар станокта.

Суг-Аксы ортумак школазында

Сүт-Хөл районуун Суг-Аксы ортумак школазында өөредилге мастерская программа буугаар ажылдап турар. Өөредилгениң бүгү дургузунда өөреникчилер чазаны болгаш слесарьлар херекселерин канчаар ажылдарын, бистин чепсестерин чанып бижөөр өөренип алганар. Кандык бир машинанын азы өске-даа чүүлдү дөзөвөл-чүрүп сайгарын тодаргайлаары-биле танышкып, оларын чүрүрүн өөренип турарлар.

6—7 класстарын өөреникчилерин сенчилерин, ажыл тыртыштары, шүңчүктерин, аны-бүрү чүүлдерин дөзөвөл-хевирлерин кылдылаан. Чижээ, 7 «б» класстын өөреникчизи А. Сесен крейсерин хевирин оон дөзөвөл-чүрүп буугаар кылдып элөөн. 7 «а» класстын өөреникчизи Улукчуп улуг, биче хаарыларын, а 5 «б» класстын Г. Бершов дөзөвөл-чүрүк буугаар будук херекселерин кылган.

Өөреникчилер болза, аны-бүрү шуптунарнын, хол хирөөнүн, маскарларын, геометрия, химия болгаш география кичээлдерин талазы-биле көргүзүлгө өөредилге херекселерин кылгалар турган болгаш школан стол-сандайларын септен турганнар. Оон-биле кады районда

ШОЕВ,

школан чач директору.

Туран ортумак школазында

Тураннын № 2 ортумак школазында политтехник өөредилгеге үнүдүп кичээлдерин салып турар. Чазаныр мастерскаяга уруулар аны-бүрү херекселер-биле ажылдарына чачыкчы турарлар. Ол херекселериниң хой кезин өөреникчилер боттары белеткеп алганар.

Мастерская болза чазаныр столдар, үттөөр, токарлар станоктар-биле багай эвес деритинген. Өөреникчилер мастерскаяда улуг күзөлдүн-биле ажылдап турарлар. Ол бүгү ажылдарын күш-ажыл кичээлдерин биле практиканы кылып турарлар. 10-гу классты дооскаш, дыка хой өөреникчилер колхозтарже механизаторлар болуп чорур аргалыг болуп турар.

Ам бистин мурувуста бо дугайында кол сорулга болза, өөредилгениң шилчир бектер дөөш ажылдаары-биле чергелештир школан өөредилге мастерскаязын келер өөредилге чылын аргенине чедиштир деп аларын болур. Бо дугайында бисе МТС болгаш районун хамаарышкы организациялары дузалар дээринге буугаар турар бис.

Урууларын кылган чүүлдерин белеткөөр-биле азын ажылдарын өөреникчилер кылган.

Бистин школавыстын дилөөн буугаар Сүт-Хөл МТС-ин «АТЗ-ПАТН» деп тракторну школага берген. Бо өөредилге чылында 10-гу класстын өөреникчилери боттарынын кичээлдерин элөөн хой шактары МТС-тин шууг болууга артыргалык болур. Бо чорук тракторнуң кезектериниң ажыл-биле чок танжаар арганы школачыларга берген.

Ам бистин мурувуста бо дугайында кол сорулга болза, өөредилгениң шилчир бектер дөөш ажылдаары-биле чергелештир школан өөредилге мастерскаязын келер өөредилге чылын аргенине чедиштир деп аларын болур. Бо дугайында бисе МТС болгаш районун хамаарышкы организациялары дузалар дээринге буугаар турар бис.

саяга ажылдап өөренир уруулар тускай хептер-биле хандыртылган. Оон-биле чергелештир өөреникчилер школа чанынчаа участогуна улуг ажылдарын чорудуп турар.

Чуруктарда: бирги чурукта—Шырын Кызыл-оол, Александр Саг олар күш-ажыл кичээлдин башкысы И. А. Забавинковтун удурулгазы-биле кылган. Мастер-куч болгаш фотогу П. БЕРКОВИЧНИН.

Өөреникчилериниң чайгы бүдүрүлгө практиказын бедик денелге эрттирер (Областын ортумак школар директорларынын чөвүлел хуралы)

Өөреникчилерини күш-ажыл чачыкчылар, оларын амдырлаа белеткөөр база бүдүрүлгөн үлөзөө-биле таныштырар, өөредилге чылын дургузунда өөренип алган билдин амдырлаа-биле холбаштырар дөөш, эрткен өөредилге чылын элөөш, бүдүрүлгө практиказын харазы-биле хой санын аныктар бодунуң күжүн кала ажылдарын билбери турарлар дээрин айтырар.

Областың башкылар коллективинин Н. С. Хрущевтун чугаазын калба-биле танышкып көргөн болгаш бистин башкыларын азында көрдүгөн канчаар-даа ажыг чүгү-

ла айтырларын улуг өөрүшкү-биле деткап турарлар.

Чокта чаа Кызыл болган областын ортумак школарынның директорларынын хуралына Н. С. Хрущевтун чугаазын база катан чугаалаашкы көргөн болгаш оон-биле чергелештир өөреникчилериниң чайгы бүдүрүлгө практиказын эрттирер дугайында айтырыгы чугаалаашкан.

Эрткен чылын өөреникчилерин бүдүрүлгө практиказын Туранның № 1 ортумак школазында (директору эш Селина) организация эрткен. Уж школан 5—7 класстарын өөреникчилери практика школа чанынчаа дуржулга участогуна, а 8—9 класстарын өөреникчилери күрүенди сорт шыгарар участогуна артырген.

Зеленка, картофель тарырыны болгаш база ажаарын чөпшөөрөн.

Чайгы практикага Шагаан-Арыгнын № 1 школа эки белеткөөн болгаш амы үеде 8—9 класстарын өөреникчилери Ленин аттыг колхозта база «УТКА 25 чылы» совхозта практикалап аргелер берген. Бо ажылдык планын тургузарына база организациястын Шагаан-Арыг МТС-тин тускай артемнигери улуг дуза чедирген.

Политтехник өөредилгени багай эвес боттандырдынын түнелдинде Кызылдын № 7 школазын онгулазын доозар 60 өөреникчилериниң 43-жү тускай мергежилди чедип алган. Оларын иштинде 24 чочаачылар, 9 токарлар болгаш 10 кино-механиктер бар болуп турар. Бо ажыл Кызылдын № 1 школазында багай эвес организациястаттыган.

Моон-биле чергелештир политтехник өөредилгени кошкак тургусканын харазын-биле база өөредилгени практиктиг ажылга белеткөөн сайгарып көрүп өөренип турар. 10-гу класстарда электротехника деп курсту база кириген, оон физика башкы В. Федоров чорудуп турар. Электротехника приборларын болгаш өске-даа чүүлдерин тургузуун школачылар өөренигер.

леткевинде бистин областын чамдык ортумак школарын эрткен чылын дооскан 100 ажыг өөреникчилер ам-даа кандыг-даа ажылда кирбөөнер.

Өөреникчилериниң чайгы бүдүрүлгө практиказын Барыш-Хемчик, Бай-Тайга, Чөөн-Хемчик, Өвүр, Чаа-Хөл районнарын школарында ам-даа элөөш болгаш практика эрттирерини планнары ам-даа тургустуулаан.

Хуралга саяла берген элөөн хой директорлар чамдык колхоз даргиларын, МТС-тер база совхозтар директорларын бо ажылда чедир үлөш көрбөп, өөреникчилерин хүлээп алыр хөң чок болуп турары демделеген.

Оон-биле чергелештир областын улус өөредилге килдин, башкылар билди бектер институт дээр школарын дуржулгазын негелдер талазын-биле ажылды организациянанын база чөвүлел хуралга айткан.

РЕДАКЦИЯГА

ЧАГААЛАР

Бижик өөредилгезин эки удуртур

Бижик бибес болгаш биче билр чорутуу уузкаарынын талазы-биле айтырып Барыш-Хемчик районун Хандеян кыла Советте чедимче чок шиятпирлеттин турар.

Сумуда 36 кижн бижик бибестерин болгаш биче билрлерин санына кирип турар. Херек кырында ол кижлер чүгө суурнуу чурттакчалары.

Эрткен чылын сумуга 18 кижн бижикти билбес болгаш биче билр деп маргылдаа база турган.

А. ДОПЧА.

Фермага арыг-шеверни сагыыр

Сут-Хал районун «Алла-Малдыр» колхозунун Сарыг-Булуна №1 сут-баран фермазы арыг-шевернин чурумун сагыбайн турар.

Саанчыларын халаттар-биле хандыраар. Эрги, орбак халаттар бар-даа болза, ине саарда оларын кым-даа кетпейн турар.

Н. ООРЖАН.

Шээр малдың чаш төлүн чөтчө камгалап албайн турар

Бай-Тайга районун Сталин агты көздө ажыл-агый артези шээр малдың чаш төлүн четче камгалап албайн турар.

Болхоста шээр малдың чаш төлүн бүрүн камгалап албайн турда, мурнакчы хойчулар О. Мадыр-оол, И. Чыргал, И. Бержек боттарынын калдында төрөөн хойларынын, өшкү-леринин чүт-чүс-баш чаш төлүн менди доруктуруп турарлар.

Х. ХУРЕШ.

Парлаттынмаан чагааларын изи-биле

Сут-Хал районун Киров агты колхозунун мал фермазынын эргелекчиси эш Төптенин ажыл кыл-бас, чүгө арагалар болгаш 25 хураган кезин богу ажылдаан чорутуу илереткен чагаа редакцияга келген.

РЕДАКЦИЯНЫН АДРЕЗИ: Кызыл, Шетякын кудумчуу, бажык №3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 3-62, редакторуу орадакчызынын, иштиня информация кылдынын 3-88, харыскалгалы секретарьынын, культура болгаш амырзал галдынын 4-98, партияны амырзал, пропаганда, үлетипер болгаш транспорт, көдө ажыл-агый кылдынын 3-68, чагаа кылдыз нин база бугаагытарынын 3-65.

Совет эртемниң чаа тиелелгези бүгү делегейни кайгадып турар „Маргыш чок артык күш“

ПАРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентилелинин корреспондентинин Вашингтондан дамчытканы болза: Америк болгаш совет эдеринчи-лерин деңизин, а ол шыыш оларын агаарже салып үндүрениге ажылдаан чепестерин деңештирип тайлыбырлавышаан, америк тускай эртемнилер орустарык маргыш чок артык күштүн жинин турарлар.

Уш америк эдеринчилерден өн-не аары өсөтү „Шинчлекчи“ дээр эдеринчи болган, өөд деңизи чүгө 13,9 кг болган. Ол дээрге, америк күштүн өң дээр ракеталарын дыка ажыл турар кончуг болбазырангай ракетанын дуазы-биле харын салып үндүргү болур болган үшкү совет эдеринчиге болзаар, ортан барык чүс катан чик болган дөөнү ол-тур.

Американын ракета талазы-биле

Франс Пресс агентилели үшкү совет эдеринчини салып үндүргенин Вашингтонга канчаар көрүп турарынын дугайында

ПАРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентилелинин корреспондентинин Вашингтондан дамчытканы болза: Ушкү совет эдеринчини салып үндүргенинин дугайында тайлыбыр кылдырыдан АКШ-тын камгалам министрствозунун төлөлекчиси ой-талсаан. Салып үндүрүшүн дугайында мездин министрство албаан деп ол чутаалаан.

Ушкү эдеринчини барык маймын ортан үезинде салып үндүрер боор деп Вашингтонун информация бөдүктеринге шагда-ла мавал турган.

Англияның найгамчын улуг сонуургалы

ЛОНДОН. (СЭТА). Чернин үшкү кылдыма эдеринчин Совет Эвилелинде салып үндүрген дугайында дыңдады Англияга найгамчык улуг сонуургалы хайныктырган. Ындыг улуг деңизлик эдеринчини салып үндүрени хандырган совет реактив-ти техиванын чедип алышкынын-нарынга боттарынын магадаашкы-нын аял эртемденер илгерилейн турар. Пресс Ассоциийшен агентилелинин дамчытканы болза: „Россия болгаш үшкү эдеринчинин салып үндүрген дугайында мездө Англиянын шинчилеи станицяларына со-нуургалды хайныктырган. Кембрид-жде Кавендиш агтыг обсерватория

тускай эртемнилеринден өн-не су-раалыг Вернер фон Браун эртек чылдын күзүнде америк эртем Совет Эвилелинин эртемниден беш чылдар хожудаан деп чутаалаан. Чамдык америк эртемденер фон Браунун бодалы-биле маргышп турганнар, нычаарга ол маргышканын бары-даа чогу бөгүн өнө бадыткатын-ган.

Шериг күчүзүнүн талазы-биле амгы үеде Каттышкан Штаттар тер-гинденгей байдалдыг дээр дугайына генерал Туайнингтин чокта чаа-гы меделеди турсажок, ракеталары-нын, тодагтайлаарга келир үенин чепесин талазы-биле Совет Эвилели Каттышкан Штаттар акдымын-да денешир шивек чок мындыг улуг чедипшкенинин база дагын көргү-көениге чигинип болбас.

Мнчаарга эртем болгаш шериг тала-зы-биле бүгү-ле аргааралык ол эде-ринчинин улуг деңизи ол бөлүттер-ге өнө эдепинишикенин хайнык-тырган.

Эрткен чылдын ноябрда ийн совет эдеринчини салып үндүрген үе-ден бөөр даразындагы эдеринчи кандыг бүгү талазы-биле ийги эдеринчинин деңизин чартык тоян ажа бөөр боор деп бодал турган. Мнчаарга үшкү эдеринчи мурнуун-дагы эдеринчинин деңизинде ийн азыг катан улгады бөөрүн кым-даа манавзаан.

Агенствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

иносфераны эртем талазы-бале шинчилээрде чаа эдеринчи оларга дүзүлээр деп илеген турар.“

Агентствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

иносфераны эртем талазы-бале шинчилээрде чаа эдеринчи оларга дүзүлээр деп илеген турар.“

Агентствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

иносфераны эртем талазы-бале шинчилээрде чаа эдеринчи оларга дүзүлээр деп илеген турар.“

Агентствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

иносфераны эртем талазы-бале шинчилээрде чаа эдеринчи оларга дүзүлээр деп илеген турар.“

Агентствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

иносфераны эртем талазы-бале шинчилээрде чаа эдеринчи оларга дүзүлээр деп илеген турар.“

Агентствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

иносфераны эртем талазы-бале шинчилээрде чаа эдеринчи оларга дүзүлээр деп илеген турар.“

Агентствонун дыңатканын бау-гаар алдыга, Кембриджде тускай төлөлекчинин чутаалааны болза: „Ону иносфераны болгаш радио харылаалынын үрединишкенинен эр-тем талазы-биле шинчилээрге ажылдаар болдадыг бисе.“

„Джодрелл-бонк“ (Чешир) эртем-шинчиле станицяларынын директору профессор Ловел „мурнуундагыла-рынга бодалга өн-даа улуг деңиз-лик эдеринчини орустар салып үн-дүрүшенин дыңшаан, кончуг өөрү-дүм“ деп меделгөөн.

Кыдаттын Коммунистиг партиязынын VIII съездизинин 2-ги сессиясында

ПЕКИН. (СЭТА). Синьхуа агентилелин дыңатканын бау-гаар алдыга, Кыдаттын Коммунистиг партиязынын VIII съездизинин ийги сессиязы май 12, 13 болгаш 14-те болдуун ажылын үргүзүлгөөн.

Эш Лю Шао-цинин кылганы,

Францияның Коммунистиг партиязынын меделели

ПАРИЖ. (СЭТА). Франциянын Коммунистиг партиязынын ТК-нын Политбюроу чаа меделел чар-лап, фашистиг айымта улуг деңизди үргүзүлгөөн болгаш күштедирерин эргежок чүгү-дөн өнөлдө демделгөөн.

„Уйрөөчилерге улур саат чок демчегерин: Массону болгаш өскө-дө үймөчти удуртукчуларын эрге-дүзүлгөөн дүжүренин болгаш хообуудан дашкаар кылдыр чарлаарын; Парижде бүгү-ле сүд-чөөлөкчилерин, ылагыч сүзгө-чүн коз организачымы Жак Суе-тельди туудурууларын болгаш сүдкө бөөрүн; Фашистиг болгаш чартык шериг бөлүктери тараларын; полицияны болгаш армияны кадр-ларын арыгларын; демократтыг

агентилеринин үүлетип турары кем-буруулардан делегейин хөй-инитиянын кичөөнгөй чартык-тырарычче ултанган.

Ливанның улустары-биле Каттышкан Араб Республиканы улуг улугу эл-сеткил каттыштыргылазын дугайын меделевизишаан. „Ан-Шам“ солунунун бижизин болза: Ливанда болушкуннар ливан улугу шуут иштики херөө болуп турар деп КАР-нын улугу санап турар. Акы-дузма араб Ливаннын че-рин таптай базар артаны КАР-нын улугу АКШ-ка-даа, Англияга-даа, Францияга-даа бербес. Бүгү араб нация каймын-даа болган холгаар-лашыкта улуг Ливанны камга-лажып, Суец каналын болгаш Порт-Саидти камгалашканын ийишак Ли-ванны база шак мнчаар камгала-жыр.

Ливанда болушкуннар дугайы

ПАРИЖ. (СЭТА). Ливанның иштики херектерин Каттышкан Араб Республика холгаарлаашкын кылчып турар дээр хоозун чүе дугайында Ливанның даштык херектер ми-нистрини бадытканын өйтүр шапшышаан, „Ан-Шам“ солунунун мурнууку чүгү-дө өнөлдө демдел-гөөн болза, ол дээрте делегейни хөй-инитиянын санал-оовамын ме-делгөөр болгаш Ливанда болушкун-нарын даштык бөлүктөр күткөн аялгы кылдыр бугуредир дээр орадакчышыкын болуп турар.

Индыг арга болза кандыг-даа холгааралыг шимчөөшкенин күтү-дөрүн КАР-нын үргүзүчү ажыл-дап турар чаа өскө чүеви-дир деп ол соду айтылган. Ол бурууд-дымыкчынар болза, хамаарышпас ливан уауска улур англи-америк империалистерин болгаш оларын

агентилеринин үүлетип турары кем-буруулардан делегейин хөй-инитиянын кичөөнгөй чартык-тырарычче ултанган.

Ливанның улустары-биле Каттышкан Араб Республиканы улуг улугу эл-сеткил каттыштыргылазын дугайын меделевизишаан. „Ан-Шам“ солунунун бижизин болза: Ливанда болушкуннар ливан улугу шуут иштики херөө болуп турар деп КАР-нын улугу санап турар. Акы-дузма араб Ливаннын че-рин таптай базар артаны КАР-нын улугу АКШ-ка-даа, Англияга-даа, Францияга-даа бербес. Бүгү араб нация каймын-даа болган холгаар-лашыкта улуг Ливанны камга-лажып, Суец каналын болгаш Порт-Саидти камгалашканын ийишак Ли-ванны база шак мнчаар камгала-жыр.

Ливанның партияларының национал конгресинин, политиктиг организацияларының болгаш кижилеринин меделели

БЕИРУТ. (СЭТА). Ливанның иштики херектерин Каттышкан Араб Республика „холгаарал турар“ дижир чүөгө хамаарыштыр Ливан-нын даштык херектер министр Министин меделгенин дугайы партияларын национал конгресинин, политиктиг организацияларынын болгаш кижилеринин меделелин ливан солуннар чарлаан. Ливанның даштык херектер министр Ливан-да иштики болушкуннар дээр бүгү харыскалганы КАР-га оонаган болгаш өң-биле кады ливан удур-тукчулар „чүштү декларациязы“ болгаш „Эйбелденерин доктрина-зы“ ажылдап дугайында барын талзак чурттарын элчинери-биле чүгөлажымыкчынар эгелдөн деп меделгеле чутаалаан турар.

Даразында чүгү-дү меделгезин партияларын национал конгресин,

политиктиг организациялар болгаш кижилер боттарынын хузаөгези кылдыр санап турар: Ливанга чер болганга тура халымышкын... улугу тура халымышкын... Гура халымышкыннын карачангыс сорулгамы болза, Ливанның хамаарышпас чоруну быжылгаары, ону камгалаары база бүгү ливаннар деп эргенин, чып-түг чоруктун болгаш акы-дузмаын байдалдарын тургузары болур.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

БКП ТК-ның өчөт илеткелни бол-гаш агы-агы чурттарын комму-нистиг база ажылчын партиялары-ның төлөлекчилеринин Москвага болган өшүдөл хурадарынын ду-гайында эш Дон Сю-пинин илет-келни сессияга чутаалашкан.

Эш Лю Шао-цинин кылганы,

Францияның Коммунистиг партиязынын меделели

ПАРИЖ. (СЭТА). Франциянын Коммунистиг партиязынын ТК-нын Политбюроу чаа меделел чар-лап, фашистиг айымта улуг деңизди үргүзүлгөөн болгаш күштедирерин эргежок чүгү-дөн өнөлдө демделгөөн.

„Уйрөөчилерге улур саат чок демчегерин: Массону болгаш өскө-дө үймөчти удуртукчуларын эрге-дүзүлгөөн дүжүренин болгаш хообуудан дашкаар кылдыр чарлаарын; Парижде бүгү-ле сүд-чөөлөкчилерин, ылагыч сүзгө-чүн коз организачымы Жак Суе-тельди туудурууларын болгаш сүдкө бөөрүн; Фашистиг болгаш чартык шериг бөлүктери тараларын; полицияны болгаш армияны кадр-ларын арыгларын; демократтыг

агентилеринин үүлетип турары кем-буруулардан делегейин хөй-инитиянын кичөөнгөй чартык-тырарычче ултанган.

Ливанның улустары-биле Каттышкан Араб Республиканы улуг улугу эл-сеткил каттыштыргылазын дугайын меделевизишаан. „Ан-Шам“ солунунун бижизин болза: Ливанда болушкуннар ливан улугу шуут иштики херөө болуп турар деп КАР-нын улугу санап турар. Акы-дузма араб Ливаннын че-рин таптай базар артаны КАР-нын улугу АКШ-ка-даа, Англияга-даа, Францияга-даа бербес. Бүгү араб нация каймын-даа болган холгаар-лашыкта улуг Ливанны камга-лажып, Суец каналын болгаш Порт-Саидти камгалашканын ийишак Ли-ванны база шак мнчаар камгала-жыр.

Ливанда болушкуннар дугайы

ПАРИЖ. (СЭТА). Ливанның иштики херектерин Каттышкан Араб Республика холгаарлаашкын кылчып турар дээр хоозун чүе дугайында Ливанның даштык херектер ми-нистрини бадытканын өйтүр шапшышаан, „Ан-Шам“ солунунун мурнууку чүгү-дө өнөлдө демдел-гөөн болза, ол дээрте делегейни хөй-инитиянын санал-оовамын ме-делгөөр болгаш Ливанда болушкун-нарын даштык бөлүктөр күткөн аялгы кылдыр бугуредир дээр орадакчышыкын болуп турар.

Индыг арга болза кандыг-даа холгааралыг шимчөөшкенин күтү-дөрүн КАР-нын үргүзүчү ажыл-дап турар чаа өскө чүеви-дир деп ол соду айтылган. Ол бурууд-дымыкчынар болза, хамаарышпас ливан уауска улур англи-америк империалистерин болгаш оларын

агентилеринин үүлетип турары кем-буруулардан делегейин хөй-инитиянын кичөөнгөй чартык-тырарычче ултанган.

Ливанның улустары-биле Каттышкан Араб Республиканы улуг улугу эл-сеткил каттыштыргылазын дугайын меделевизишаан. „Ан-Шам“ солунунун бижизин болза: Ливанда болушкуннар ливан улугу шуут иштики херөө болуп турар деп КАР-нын улугу санап турар. Акы-дузма араб Ливаннын че-рин таптай базар артаны КАР-нын улугу АКШ-ка-даа, Англияга-даа, Францияга-даа бербес. Бүгү араб нация каймын-даа болган холгаар-лашыкта улуг Ливанны камга-лажып, Суец каналын болгаш Порт-Саидти камгалашканын ийишак Ли-ванны база шак мнчаар камгала-жыр.

Ливанның партияларының национал конгресинин, политиктиг организацияларының болгаш кижилеринин меделели

БЕИРУТ. (СЭТА). Ливанның иштики херектерин Каттышкан Араб Республика „холгаарал турар“ дижир чүөгө хамаарыштыр Ливан-нын даштык херектер министр Министин меделгенин дугайы партияларын национал конгресинин, политиктиг организацияларынын болгаш кижилеринин меделелин ливан солуннар чарлаан. Ливанның даштык херектер министр Ливан-да иштики болушкуннар дээр бүгү харыскалганы КАР-га оонаган болгаш өң-биле кады ливан удур-тукчулар „чүштү декларациязы“ болгаш „Эйбелденерин доктрина-зы“ ажылдап дугайында барын талзак чурттарын элчинери-биле чүгөлажымыкчынар эгелдөн деп меделгеле чутаалаан турар.

Даразында чүгү-дү меделгезин партияларын национал конгресин,

политиктиг организациялар болгаш кижилер боттарынын хузаөгези кылдыр санап турар: Ливанга чер болганга тура халымышкын... улугу тура халымышкын... Гура халымышкыннын карачангыс сорулгамы болза, Ливанның хамаарышпас чоруну быжылгаары, ону камгалаары база бүгү ливаннар деп эргенин, чып-түг чоруктун болгаш акы-дузмаын байдалдарын тургузары болур.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар дээр харыскалганы өскө-дө чаа каарын орадакчышыкчынарын барым-даа чок түе болуп турар деп ме-делгеле айтылган. „Эң эки шият-пир болза лан төгүшкүчүлөкчөн ой-талаары болган ол дээр харыс-салгалыг кижилерин албан ажы-лымдан үндүрери болур“ деп медел-геле айтылган.

Ливанда болушкуннар